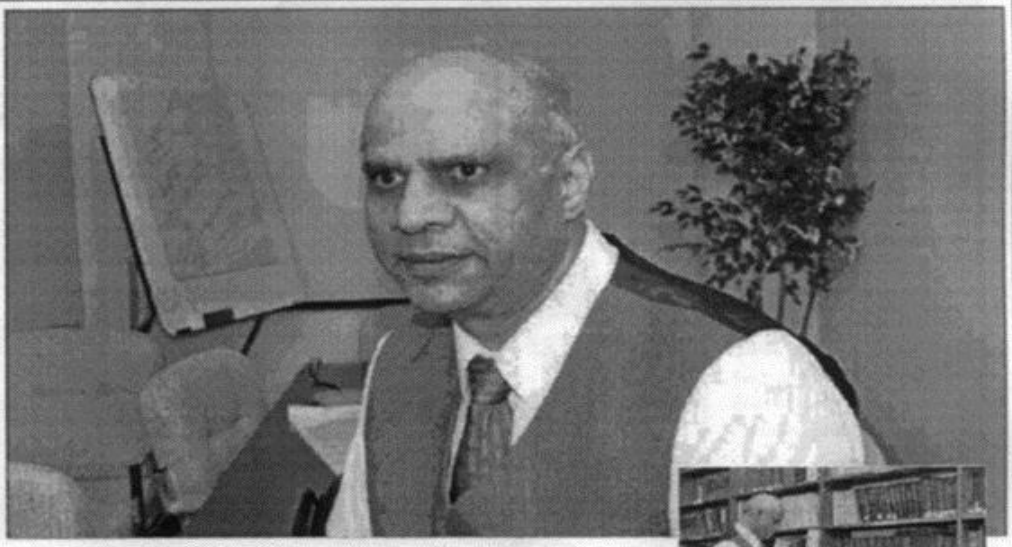
તા. ૨/૯-૫-૨૦૦૮ | R.N.I. NO. 54965/81 | વોઈસ ઓફ મહેસાણા | સમાચાર પત્ર | પાન ૨

વિશ્વકક્ષાના વૈજ્ઞાનિકોની યાદીમાં પ્રથમ હરોળનું સ્થાન ધરાવતા અમેરિકા સ્થિત ગુજરાતી વૈજ્ઞાનિક ડા. ગોરધનભાઈ પટેલ (મણુંદવાળા)

ગુજરાતની ભૂમીએ ડા. વિક્રમભાઈ સારાભાઈ, ડા. સામ પિત્રોડા અને ડા. ગોરધનભાઈ પટેલ જેવા વિશ્વકક્ષાએ નામના મેળવનાર વૈજ્ઞાનિકો આપ્યા છે.

અમેરિકનોને ભયમુક્ત કરાવતા ગોરધન પટેલ

કિરણોત્સર્ગ ફેલાય તો ખબર કેમ પડે? અમેરિકન સરકારને આજ-કાલ સૌથી વધુ ડર આવા હુમલાઓનો લાગે છે, ત્યારે એક ગુજરાતી આવ્યા છે, તેમની વધામણે.

● સંકલન ●
દેવચંદભાઈ પટેલ
(પત્રકાર)
તંત્રી :- વોઈસ ઓફ મહેસાણા
મોબાઈલ :- ૯૪૨૭૩ ૮૨૪૮૨

ના, ન એમનું ગોરધન પટેલ, રહેવાનું નુ જર્સી અમેરિકા. કામ? આમ તો તેઓ સંશોધક છે, પણ તેમનાં સંશોધનો પર અમેરિકન સરકાર લગભગ પુખરાય ઓવારી રહી છે! શું છે તેમના સંશોધનમાં એવું? એ જાણતા પહેલાં વાત કરીએ આ ગોરધન પટેલ કોણ છે, તેની...

ગોરધનભાઈનું વતન છે, આણંદ પાસેના ઉમરા ગુજરાતના ખાતે-નજીકનું જાણીતું ગામ. ૧૯૪૨ની સાલી કેમુબાઈએ તેમની જન્મ થયો. તેમના પિતા સામાન્ય ખેડૂત હતા. વિદ્યાનગર સ્થિત સરદાર પટેલ વિશ્વવિદ્યાલયમાંથી તેમણે ૧૯૬૨માં ફીઝિક્સ અને મિકેનિકલ સાથે માસ્ટર ઓફ સાયન્સની ડિગ્રી મેળવી છે. તેમણે 'મિસલાઈનેશન ઓફ પોલિમર્સ' પર પીએચ.ડીની ડિગ્રી હાંસલ કરી છે. એક વખત તો એવું બન્યું કે તેમને પીએચ.ડી અધૂરું મૂકીને ખેતી કરવા પરત આવવું પડ્યું. કારણ કે પરિવારમાં બાકી કોઈ આર્થિક સદ્ધરતા ન હતી. ૧૯૭૦માં તેમણે ઈન્ગ્લેન્ડની બ્રિસ્ટોલ યુનિવર્સિટીમાં પદોન્નતિ અને ત્યાંથી વધુ સંશોધન માટે ૧૯૭૩-૭૪માં સ્વપ્ન સાકાર કરતી ભૂમિ અમેરિકા પહોંચ્યા. શરૂઆતમાં બેલ્ગોર યુનિવર્સિટીમાં સંશોધન સહાયક તરીકે જોડાયા. પછી નુ જર્સીના મોરિસ ટાઉનની એલાઈડ કંપનીમાં સંશોધક તરીકે જોડાયા. ૧૯૮૩માં નોકરી છોડીને પોતાની બચતમાંથી જે.પી.લેબોરેટરી શરૂ કરી. આજે કોઈ અમલે ડૉલરના ખર્ચે સ્થપાયેલુ કોર્પોરેશન કામ કરતું હોય એવાં કામો ગોરધનભાઈની જે.પી. લેબ.માં થાય છે. લેબોરેટરીનું નામ તેમનાં બે સંતાનો દીકરી જેસિકા અને પુત્ર પરેશના નામના પહેલા અક્ષરો લઈને રાખવામાં આવ્યું છે. દુનિયાના ૪૦થી વધુ દેશોમાં તેમણે ખ્યાતિ મેળવી છે. તેમના કામકાજનું રિસર્ચ પેપરો વિવિધ પત્રો-પત્રિકાઓમાં છપાયા છે. અનેક કંપનીઓ તેમની સાથે રહીને રપથી વધુ પેટન્ટ મેળવી ચૂકી છે. દર વર્ષે તેઓ ઓછામાં ઓછા ૧૫,૦૦૦ કલાક પુસ્તકો, સામયિકો પાછળ ખર્ચે છે.

હવે વાત ગોરધન પટેલના આવિષ્કારોની...

અમેરિકન સરકારને ડૉ.ગોરધન પટેલમાં રસ છે. કારણ કે તેમની શોધ અમેરિકાની ભરપુર ઓવાર ચેકિંગ છતાંયે પ્રજા અને સરકારને ચીરી શકતની લાગણીનો અનુભવ કરાવે છે! રેડિયો ઍક્ટિવ કિરણોની તમને બીક લાગતી હોય તો તમારે બિલકુલ ગેઈગરમીટર નામનું એક યંત્ર રાખવાનું છે, જે ડૉ. પટેલે બનાવ્યું છે. આ મીટરમાં એક પટ્ટી હોય છે. જો તમારી આજુબાજુ રેડિયો ઍક્ટિવ કિરણો હેલાઈ રહ્યાં હોય તો પટ્ટીનો રંગ બદલાઈ જાય છે. કિરણોત્સર્ગની અસર જેટલી વધારે પ્રમાણમાં હોય તેટલો રંગ વધુ ઘાટો બનશે. તમારે સમજી જવાનું આ જગ્યાએથી હવે ભાગે ઈ ભાગવામાં! આ યંત્રની કિમત માત્ર પાંચ ડૉલર રાખવામાં આવી છે.

અમેરિકામાં ૯-૧૧ બાદ કુખ્યાત થયેલા આતંકવાદી હુમલા બાદ સરકાર અને પ્રજા ચિંતિત બની છે. તેમને આવા કિરણોત્સર્ગી તુમલાનો ડર સૌથી વધુ સતાવે છે. બાકી કારણે ડર્ટી બોમ્બ કહેવાતા બોમ્બનો હુમલો થાય ત્યારે પારાવાર મુશ્કેલીઓ ઊભી થાય છે. ડર્ટી બોમ્બ પરમાણુ હુમલા કરતાં વધારે ખતરનાક હોય છે, કારણ કે તેમાંથી કેવાતું રેડિયેશન બાબો લોકોને ઝપટમાં લઈ લે છે. એટલે આવા સુરક્ષા ઉપાયોની માંગ જાગ થવી એ સ્વાભાવિક છે. તેમના કાર્યનું નામ છે 'કિરણ કાર્ડ'.(કિરણ એટલે 'રેડિયો ઍક્ટિવિટિ રેડિયેશન મેઝર્સ ગેઈગરમીટર') તેમાં વધુ સંશોધન માટે સરકારે ૧૦ લાખ ડૉલરનું દાન આપી રાખ્યું છે. દુનિયાભરમાં અણુ ઊર્જા, અણુબોમ્બ, પરમાણુ સંચાલિત જહાજ કે સબમરીન વગેરેમાં પરમાણુ ભઠ્ઠીનો ઉપયોગ થાય છે ત્યારે તેના લીકેજનો ખતરો પણ વધતો જાય તે સ્વાભાવિક છે. એક સમયે કિરણોત્સર્ગની શરીર પર અસરની તપાસ કરવી ભારે મુશ્કેલ હતી હવે કિરાડને કારણે તે આસાન બની ગઈ છે.

કિરણોત્સર્ગ લીક થાય ત્યારે તેનું વિનાશક પરિણામ આવે તેવું દાન ગજવા વૈજ્ઞાનિકો દુર્ઘટના વખતે(અકલ્પ્યાત તારીખઃ ૨૪-૪-૧૯૮૬) જોઈ ચુક્યું છે. (વૈજ્ઞાનિક દુર્ઘટના પછીનાં પાંચ વર્ષમાં કિરણોત્સર્ગના કારણે બીજામાં બોલા ૪૦,૦૦૦ લોકોએ જીવ ગુમાવ્યો હતો.)

હવે વાત કૃત્રિમ લોહી-ની. આપ તો લોહીનું સર્જન કુદરતે નક્કી કરેલી પ્રક્રિયા મુજબ થતું હોય છે. માનવજાતે તેમાં કમ્બલ કરવાની કોઈ ખાસ જરૂર નથી. પણ લોહીની શોધ થાય તો કલ્પના જાતે કમાલ કોઈની જીવ બચાવી શકાય ખરો. આવું લોહી ગોરધનભાઈ બનાવી રહ્યા છે. આ લોહી રંગ બદલનું હશે. અને જ્યારે શોધ સફળ થશે ત્યારે તે વિશ્વની મહાનતમ શોધો પૈકીની એક હશે.

બીજી મહત્વની શોધ છે બાયોચીપ છે, કે બાયોચિપ તે દર્દોવાળા સ્ટિકરની. જો બાયોચિપ ધારણકરાવ નહીં હોય તો તેના પર લગાવેલું સ્ટિકર આપોઆપ લાલ કલરનું થઈ જશે. તેમની શોધોના લિસ્ટમાં ઈન્ટરનલ એક્સ-રે, સ્ટરલાઈઝેશન ઈન્ડિકેટર્સ સિક્યુરિટી ઈન્ક્સ, હોર્મોન ઈન્ડિકેટર્સ, ટેમ્પર ઈન્ડિકેટર્સ વગેરેની સમાવેશ થાય છે.

પોતાની સંઘર્ષમાય વિશે વાત કરતાં ડૉ.પટેલ કહે છે, 'પ્રેક્ટીશનર તરીકા કરવામાં અમને અમેરિકન સરકારે સનદ કરી છે, પણ તેમ છતાં અમારુંય એવું માનવું છે, કે ઘરે જેનમાંથી નાનાં બાળકોના હોવાં પાઠ્યા હોય કે પ્રિયા ઘુવી પત્નિ જતા કરવા પડ્યા હોય. કિરણના કોપ કલાક અને સપ્તાહના સકોપ સિવાય જે જાત કામ કર્યું છે. ચારો ડીકરા-ડીકરીઓએ પણ અને સમય મળે ત્યારે મદદ કરી છે.' હવે જ્યારે આવું સાધન શોધાઈ ચુકું છે, ત્યારે તેઓ કહે છે, 'આપણી આશા રાખીએ કે આ સાધનનો ઉપયોગ કરવાની જરૂર ન પડે પણ આપણી સાવચેત રહેવું જોઈએ.'

વતનની વાત કરતાં તેઓ કહે છે, 'મને ગુજરાતી બોલવાનું ગૌરવ છે. મારે અમદાવાદને વિકસતું જોવું છે. લાલ વિકાસનું કામ બરાબર થઈ રહ્યું છે, તે વાતનો આનંદ સુખી આવું રહેવું જોઈએ.' ગુજરાતીઓ અમેરિકામાં મોટેલ કે મોટેલ જ ચલાવી કહે એ વાતનો અહીં પોતી પુરવાર થાય છે. ■